

MAASEUTUPOLITIikka
LANDSBYGDSPOLITIK

Ruokahankinnoilla vaikutetaan alueiden talouteen

Webinaari 10.10.2024

Susanna Kujala, Outi Hakala & Päivi Töyli

Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti / Maaseutupolitiikan TUUMA27-hanke

Lähiaruokahankinnoista alueellista elinvoimaa -raportti

- Tausta: Julkisiin elintarvikehankintoihin on kohdistettu erilaisia tavoitteita. Työtä lähiruoan käytön edistämiseksi julkisissa keittiöissä on tehty jo vuosien ajan, mutta edelleen tarvitaan toimenpiteitä ja tiedon levittämistä, jotta tavoitteisiin päästäisiin.
- Tavoite: Tuoda esiin julkisten lähiruokahankintojen erilaiset vaikutukset ja mahdollisuudet alueelle.
- Hanke: Työn ja yrittäjyyden uudet mahdollisuudet, *TUUMA*

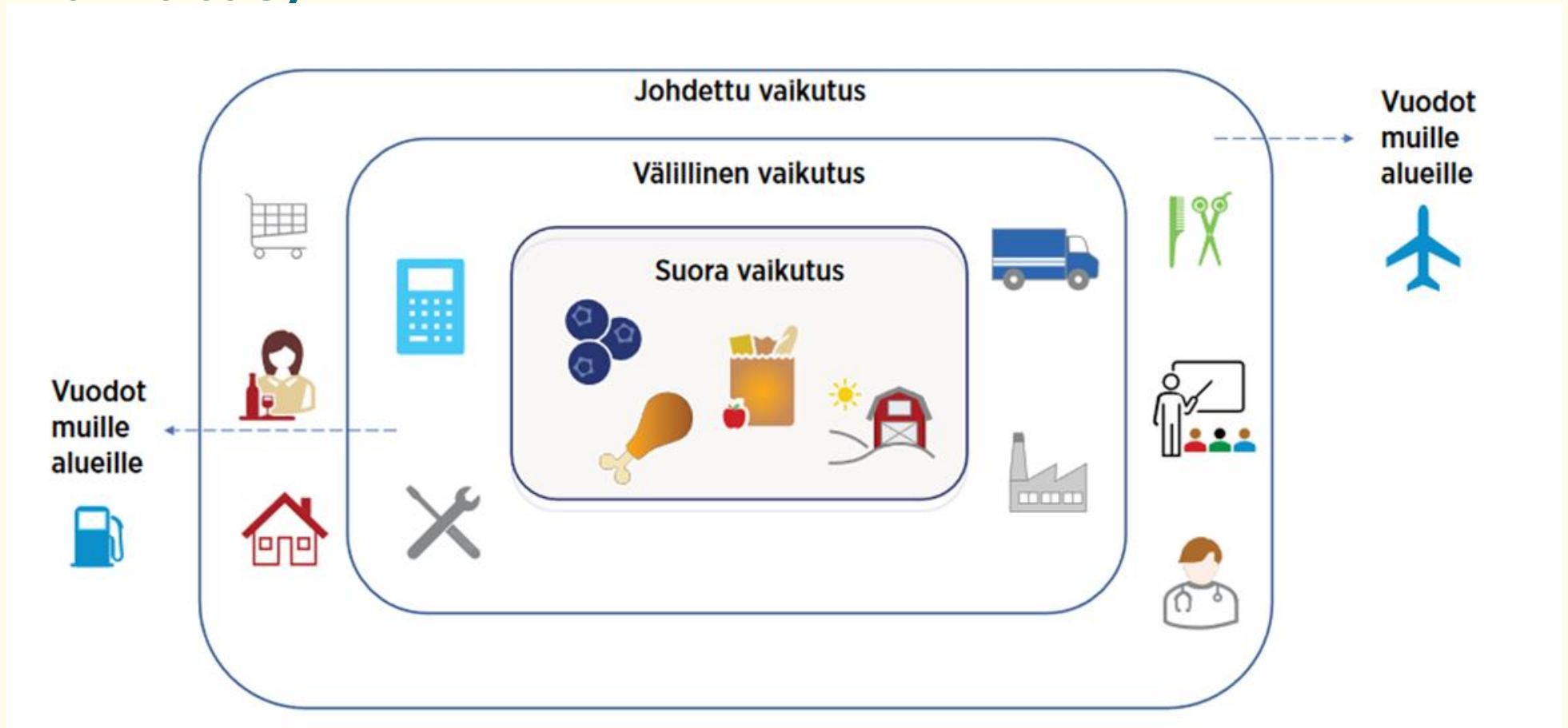

Elintarvikehankintojen aluetaloudelliset vaikutukset

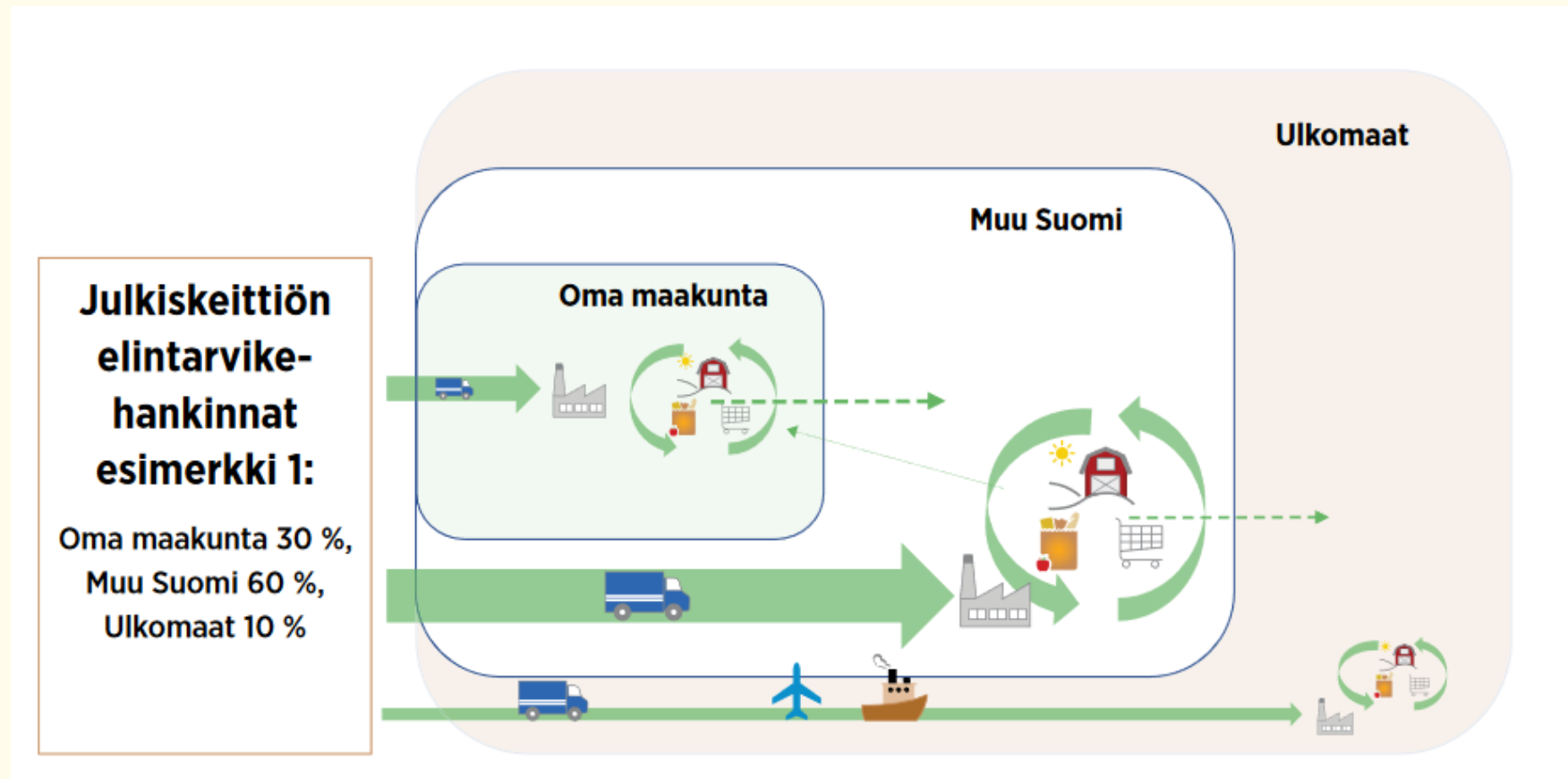

Suorien vaikutusten lisäksi hankinnoilla on kerrannaisvaikutuksia (= välillinen + johdettu vaikutus)

Näiden kaikkien vaikutusten huomioiminen on tärkeää, sillä ne tuovat esiin, että elintarvikehankinnat eivät vaikuta vain ruokasektoriin vaan laajasti eri toimialoihin erilaisten taloudellisten kytkösten kautta.

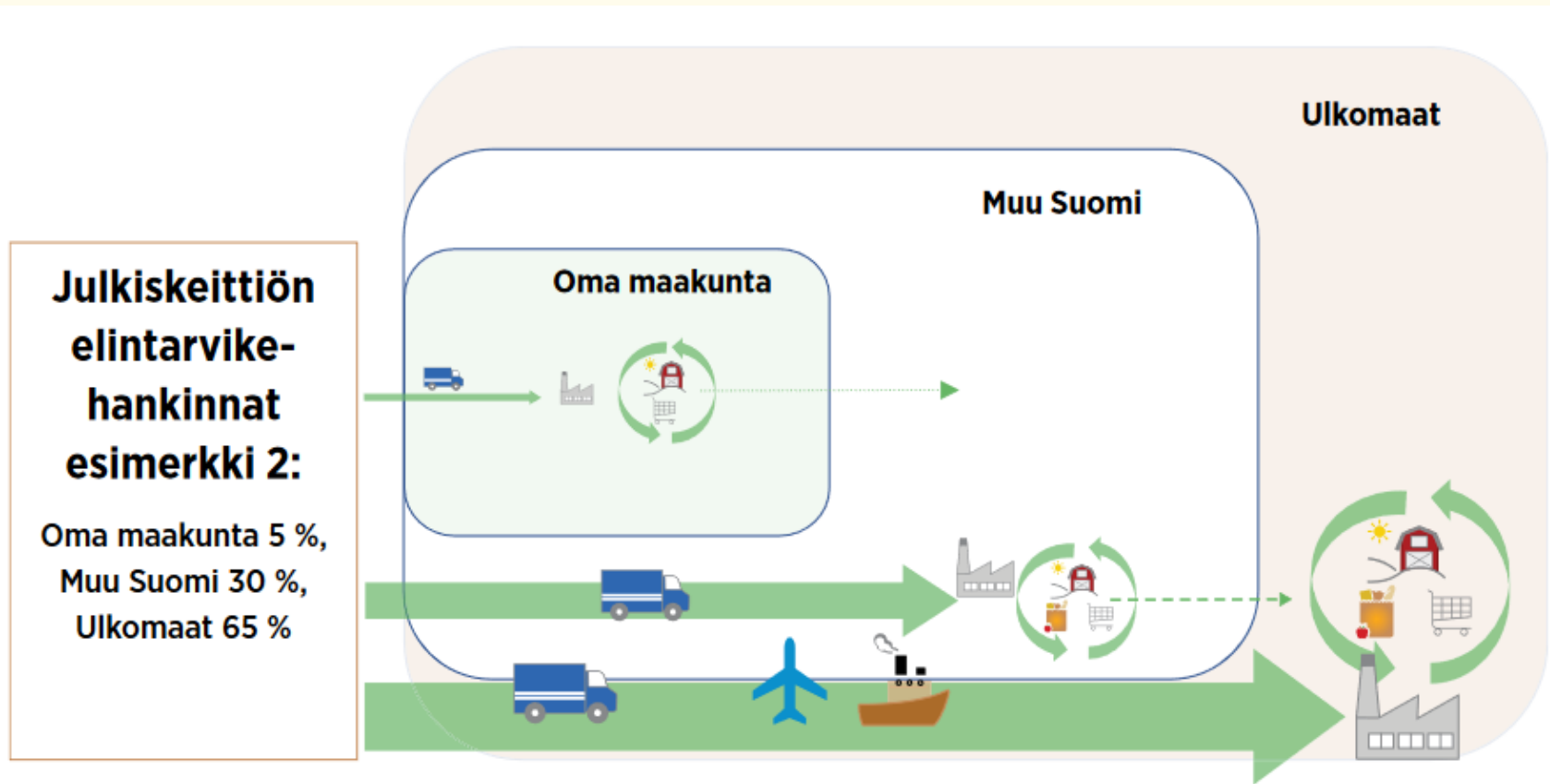
Sillä on merkitystä, mistä elintarvikkeet hankitaan – ESIMERKKI 1

Lähiaruokaan panostaminen tuo alueelle esimerkiksi työ- ja verotuloja, eivätkä hyödyt kohdistu ainoastaan ruokasektoriin.

Sillä on merkitystä, mistä elintarvikkeet hankitaan – ESIMERKKI 2

Ulkomaisiin elintarvikkeisiin keskittyminen tarkoittaa rahan valumista ulkomaille sekä usein pidempiä kuljetusmatkoja.

Oppeja käytännön esimerkeistä

tarkastelussa li ja Joensuun seutu

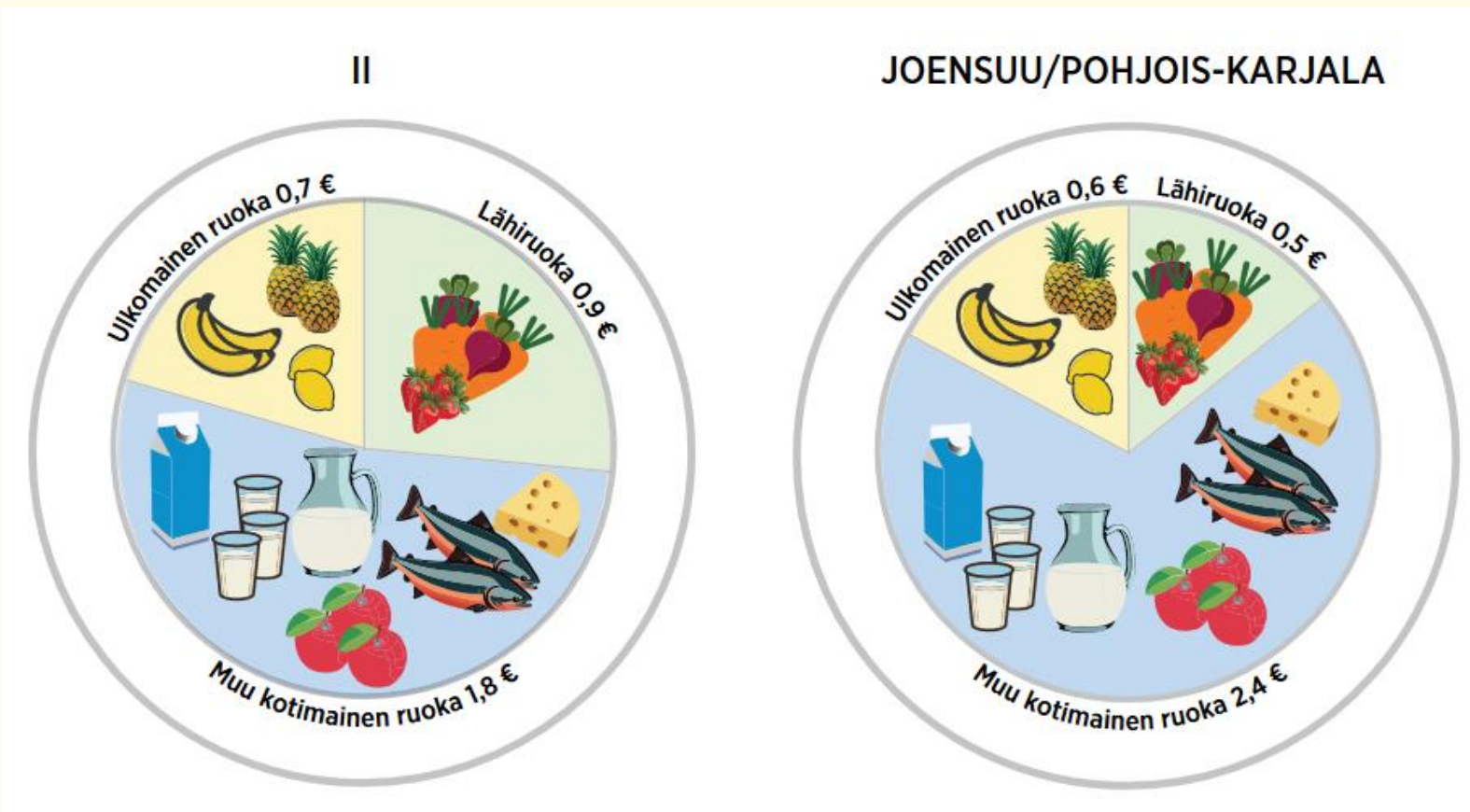
Esimerkki lähiruoan reitistä Iin kunnan elintarvikehankinnoissa // DPS

- Iin ateriapalveluihin esimerkiksi paikallisen lihantuottajan tuotteita on saatu hyödyntämällä dynaamista hankintajärjestelmää
  - a) Jo ennen DPS-järjestelmään ilmoittautumista paikallisen yrityksen tuotteita voidaan testata keittiössä ja samalla tarvittaessa keskustella tuotekehityksestä
  - b) Toinen mahdollisuus on, että paikallinen yritys on ilmoittanut tietonsa DPS-järjestelmään ja ateriapalvelut voi tarpeen mukaan huomioida toimittajan valikoiman
- DPS helpottaa hankkijan ja lähiruokayrityksen yhteistyötä

Esimerkkialueiden julkisissa keittiöissä valmistettujen keskimääräisten ruoka-annosten hinnan jakautuminen

Yksinkertaistetut lautasmallit näyttävät, että molemmissa tapauksissa suurin osa ruoka-annosten hinnasta kohdistuu kotimaisiin tuotteisiin

lin ja Joensuun seudun toimijoiden haastatteluiden antia tiivistetysti

- 1) Hankintalaki mahdollistaa aika paljon, DPS vaihtoehtona
- 2) Talous raamittaa ja mahdollistaa
- 3) Perustana arvot ja strategiset linjaukset
- 4) Lisää tietoa päättäjille, lisää tietoa vaikuttaa
- 5) Innovatiiviset hankinnat vaihtoehtona
- 6) Elintarviketukku yhdistäjänä
- 7) Vuoropuhelut ja keskustelut avainasemassa
- 8) Byrokratian monta puolta
- 9) Tarvitaan aktiivisia ihmisiä, yhteistyötä ja pitkäjänteisyyttä

”Lähiruoka on tärkeä arvo ja strateginen linjaus – se pitää lähteä johdolta. Sitä pitää seurata. Ei oltaisi tässä tilanteessa ilman että olisi seurantaa ja tahtotilaa siihen.”

Polkka Oy:n kehittämispäällikkö

JOHTOPÄÄTÖKSET: Lähiruokahankintojen moninaiset hyödyt alueelle

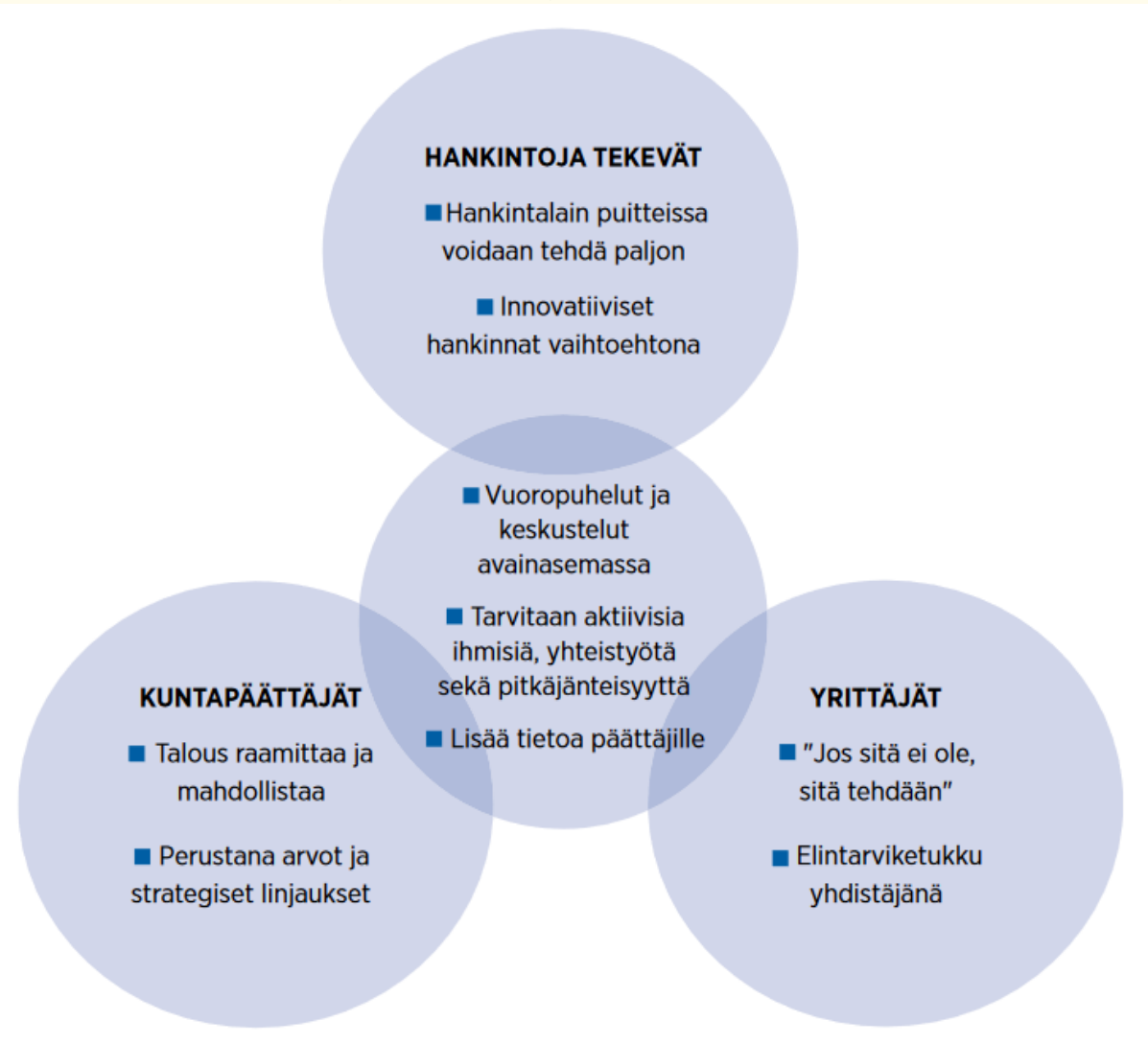
Omalle alueelle kohdistuvien talous- ja työllisyysvaikutusten lisäksi lähiruokahankinnoilla voidaan edistää esimerkiksi alueen yritysten innovaatiomahdollisuuksia, ruokajärjestelmän kestävyyttä, yhteisöllisyyttä, ruokien jäljitettävyyttä, omavaraisuutta ja huoltovarmuutta

JOHTOPÄÄTÖKSET: Lähiruokahankinnoissa tarvitaan sekä hankintoja tekevien, kuntapäätäjien että yrittäjienkin panosta

Lähiruoka-hankintojen onnistumiseen ei riitä, että yksi toimijaryhmä aktivoituu, vaan tarvitaan useiden tahojen panosta niin erikseen kuin yhdessäkin

TULOSSA: LAAJA KAIKKI MAAKUNNAT KATTAVA SELVITYS LÄHIRUOAN KÄYTÖSTÄ JA SEN ALUETALOUDELLISISTA VAIKUTUKSISTA

- Hanke: *Lähiruoan käytön kehittyminen julkisissa ammattikeittiöissä ja sen aluetaloudelliset vaikutukset* (MMM, 12/2024-11/2026)
- Tavoitteet:
  - 1) selvittää kyselyjen avulla lähi- ja luomuruoan käytön osuudet julkisissa keittiöissä koko Suomen tasolla, maakunnittain ja hyvinvointialueilla
  - 2) tuoda esiin keinoja lähi- ja luomuruoan käytön lisäämiseksi
  - 3) arvioida lähiruoan käytön kehittymisen aluetaloudelliset vaikutukset
  - 4) viedä tuotettua tietoa päätöksentekoon

Kiitos!

MAASEUTUPOLITIikka
LANDSBYGGSPOLITIK

<http://www.helsinki.fi/aluetalousvaikutukset-tuuma>

Susanna Kujala

erityisasiantuntija, Maaseutupolitiikan TUUMA27-verkosto
tutkijatohtori, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
susanna.kujala@helsinki.fi

Outi Hakala

erityisasiantuntija, Maaseutupolitiikan TUUMA27-verkosto
väitöskirjatutkija, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
outi.hakala@helsinki.fi

Päivi Töyli

erityisasiantuntija, Maaseutupolitiikan TUUMA27-verkosto
projektipäällikkö, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
paivi.toyli@helsinki.fi